

Verslag bijeenkomst Landelijke Raad voor Recreatie en Toerisme

Datum: 8 mei 2026
Locatie: Staatsbosbeheer Amersfoort
Aanwezig: G. Dijks, C. Jansen, R. Goverde, J. Joon, W. Kulik, J. Majoor, W. Meeuwissen,
Y. Nassar (bestuurssecr), R. Rijpkema (vvz), G. Udo (vz) en M. Vuik
Verhinderd: P. Drenth, J. de Koe en J. van der Sterren
Bureau LR: A. Gerards en B. de Bruin
Namens EZK: G. Zeeman

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering. De heren De Koe, Drenth en Van der Sterren zijn afwezig.
Dit is de laatste LRRT vergadering voor Marijke Vuik. De voorzitter zal hier aan het eind van de vergadering op terugkomen.

2. Vaststellen definitief raadsverslag van 13 februari incl. actielijst

Het verslag is eerder al aan de leden toegezonden. Het bureau heeft geen inhoudelijke opmerking over het verslag ontvangen. De raad stelt het verslag vast.

3. Ingekomen stukken

N.v.t.

4. Mededelingen

Rijksoverheid

EZK werkt aan een Kamerbrief met een update op het gebied van toerisme en gastvrijheid. De LRRT wordt hierin ook gemeld.

EZK heeft deelgenomen aan de informele Toerismeraad op Cyprus. Er stonden twee onderwerpen centraal tijdens deze bijeenkomst. Allereerst hoe om te gaan met de situatie in het Midden-Oosten en het tweede punt was het ophalen van input voor de nieuwe EU toerisme strategie.

NBTC vult aan dat een merk voor de bestemming Europa ook onderdeel van gesprek is binnen de nieuwe EU toerisme strategie. Kernboodschap van Nederland hierbij is te zorgen dat er domein overstijgend wordt gewerkt, dat het merk niet alleen vanuit het toerismeperspectief wordt ontwikkeld. Deze kernboodschap wordt met de notulen meegestuurd.

De LRRT heeft een ontvangstbevestiging gekregen van de brief aan de minister van EZK. Het ministerie geeft aan dat de prioriteiten van de minister voor het eerste halfjaar zijn vastgesteld, recreatie en toerisme zit daar op dit moment nog niet bij.

Er wordt toegewerkt naar een (werk)overlegstructuur waarbij de LRRT twee keer per jaar met de minister om tafel kan zitten. Dit is zoals eerder afgesproken met de minister.

In de brief aan de minister zijn de meeste leden van de LRRT genoemd. KHN en HISWA ontbreken met hun naam in deze brief. In vervolg worden of geen leden of alle leden meegenomen in de communicatie.

IPO heeft in juni een kennismakingsafspraak met de minister van EZK en een aantal gedeputeerden. Gedeputeerde Meeuwissen is een van aanwezigen. De Adviescommissie Regionale Economie sluit hier ook bij aan.

IPO neemt een kernzin mee over de LRRT. Bureau kan hierbij ondersteunen.

Landelijk

Perspectief 2040

Het NBTC verzorgt een korte presentatie over Perspectief 2040. NBTC heeft eerder een presentatie gegeven over de essentie en hoofdlijnen van Perspectief 2040. Tijdens de LRRT-vergadering in september presenteert NBTC de eerste concepten en reflecties op mogelijke oplossingsrichtingen. Het vormen van coalities is eveneens een belangrijk onderdeel van Perspectief 2040. Dit onderwerp komt naar verwachting aan bod tijdens de LRRT-vergadering in november.

De raad geeft mee dat er een veelheid aan coalities in Nederland is m.b.t. recreatie en toerisme; het is daarom belangrijk scherp te krijgen welke coalitiepartijen daadwerkelijk willen aanhaken op welk onderwerp en geen nieuwe coalities te vormen als er al een bestaande coalitie is. In dit kader is het goed om de coalities inzichtelijk te maken, op landelijk alsook regionaal niveau. De memo met de stakeholders die betrokken zijn bij Perspectief 2040 zal NBTC delen in de agendacommissie, zodat zij namens de raad op korte termijn input kunnen leveren.

Er wordt door de leden een groot aantal partijen voorgesteld waarmee gesproken kan worden. Destinatie NL stelt voor om de SER aan te haken, met name ook om de link met welzijn en gezondheid. NBTC geeft aan dat de voorzitter van SER reeds is uitgenodigd voor een interview. Gemeenten worden actief meegenomen in het proces. VNG is aangehaakt. Zo'n 150 partijen zijn betrokken bij P2040.

LVVN adviseert stakeholders van binnenuit en experts van buiten de sector samen te brengen. Het buitenperspectief moet nadrukkelijk worden aangehaakt, bijvoorbeeld rondom klimaatvraagstukken. Kan het Planbureau voor de Leefomgeving hierbij een rol spelen? NBTC geeft aan dat Planbureau voor de Leefomgeving heeft deelgenomen aan de expertsessie waarin vergezichten centraal stond. Het streven is dat ongeveer 30–35%

van de betrokkenen van buiten de sector komen. Zo is ook RIVM en de Rijksbouwmeester betrokken. Deze en andere partijen worden gedurende het traject al als ambassadeurs betrokken.

Ander voorstel is om De Nederlandsche Bank erbij te betrekken evenals culturele partijen. NBTC dankt de LRRT voor de input en neemt dit mee de verdere ontwikkeling van Perspectief 2040.

Toerisme Top

NBTC geeft toelichting op Toerisme Top. Toerisme Top wordt georganiseerd door ministerie van EZK, Gastvrij Nederland, NBTC en dit jaar in samenwerking met de provincie Groningen. Thema is: waarde van de bestemming, waarde van bezoek en waarover van overmorgen.

De Top heeft dit jaar een festivalopzet en daardoor minder plenaire presentaties.

Mogelijk is de minister van EZK aanwezig tijdens de Top.

De LRRT krijgt een rol aangeboden door de organisatie. Er liggen twee voorstellen voor een verdiepende sessie waarbij overheid, bedrijfsleven en experts worden samengebracht. NBTC werkt een voorstel uit voor de rol van de LRRT en legt dit de komende week nog voor aan de agendacommissie. Het voorstel gaat in op de onderwerpen Wie bepaalt de bestemming? en een Nieuwe koers voor natuurgebieden.

VNG meldt dat op 28 september de nieuwe wethouders geïnstalleerd worden, de wethouders zijn ook welkom bij de Toerisme Top. De dagen daarna vindt het VNG-congres plaats in Winterswijk. Vanuit de gemeente Harderwijk zal mogelijk de wethouder met portefeuille toerisme en recreatie deelnemen aan het congres. Voorzitter vraagt of de LRRT een rol kan krijgen op dit congres. Mogelijk kan een aparte lunchsessie met de LRRT georganiseerd worden. De heer Joon is niet bij de organisatie van het VNG congres betrokken maar geeft de suggestie om vanuit de LRRT zelf een voorstel te doen.

Voorzitter vraagt of de LRRT een rol kan hebben bij de gedeputeerdenlunch tijdens de Toerisme Top. Mevrouw Meeuwissen zal kijken of dit mogelijk is.

5. Update inhoudelijke agenda en toelichting door trekkers

Verlagen Regeldruk

Het Regeldruk Actieplan is gereed voor een laatste check door de raad. Dank aan de werkgroep en bovenal aan KHN (de heer H. Kant) voor de hoeveelheid werk die verzet is om dit tot stand te laten komen.

IPO heeft via de mail contact gezocht over het plan. De afzender is de LRRT, waar IPO, VNG en EZK onderdeel van zijn. IPO heeft nog geen gelegenheid gehad om het rapport met alle provincies af te stemmen. IPO schakelt met werkgroep over mogelijke

aanpassingen in de laatste versie. HISWA-RECRON past stikstof onderdeel aan. LVVN stelt voor om over oplossingsrichting te spreken i.p.v. oplossing. Deze suggestie wordt overgenomen. Ook VNG loopt nog een keer door het plan. VNG mist een impactanalyse om te voorkomen dat lasten en risico's worden afgewenteld.

Het is belangrijk dat het plan namens de raad gepositioneerd wordt, mede gezien de publiek-private samenstelling van de raad. Het plan gaat over regels en knelpunten die opgelost kunnen worden en om het delen van signalen en voorbeelden die zijn opgehaald in de sector.

EZK benadrukt dat het hier gaat om een interdepartementale opgave. De vraag om regeldruk te verlagen komt vanuit het kabinet. Daarom moet het perspectief van ondernemers centraal staan, niet dat van de overheid. Vanuit die bril heeft de LRRT dit traject in gang gezet, samen met de markt en branchevertegenwoordigers, en dit heeft uiteindelijk geleid tot dit document. De inleiding wordt hierop nagelezen en aangepast.

IPO en EZK lezen mee nadat de inleiding is herschreven door de werkgroep. Daarnaast wordt aan alle leden verzocht evt. aanpassingen aan het bureau door te geven.

Het plan wordt, nadat het gereed is, namens de LRRT gepresenteerd. Actie bureau in samenwerking met de werkgroep.

Bereikbaarheid (CELTH)

CELTH heeft schriftelijke input geleverd i.v.m. afwezigheid van de heer Van der Sterren. De adviesgroep is inmiddels gestart en is gevraagd om input te geven op de eerste survey van het project INTERIM die is uitgezet.

Daarnaast nodigt het projectteam de leden van de adviesgroep uit voor het European Sustainable Tourism Mobility Forum in Breda. Op dit ééndaagse congres wordt aandacht besteed aan het project INTERIM en de integratie van mobiliteit en planning en management van toerisme en recreatie.

Toekomstbestendige Arbeidsmarkt (Gastvrij Nederland)

Een tweede aandachtspunt van CELTH betreft de wens van de raad dat CELTH ook echt namens de hele onderwijskolom spreekt in gastvrijheid. Op dit moment is dat zeker zo voor het HBO en WO en wat betreft het MBO worden de MBO practoren /onderzoekers in het gastvrijheidsdomein uitgenodigd voor CELTH onderzoeksdagen. Daarnaast is CELTH in gesprek met de MBO Raad om te ervoor te zorgen dat ook vanuit de onderwijsontwikkelingskant een directe lijn ligt naar de Raad. De contacten met MBO lopen ook via de lijn van het Hospitality Pact.

Werkgroep Ruimte (EZK)

Bureau Ginder verzorgt een presentatie over te nemen stappen in fase 2. De werkgroep verzoekt de leden van de raad het document niet (publiekelijk) te verspreiden, aangezien de werkgroep deze resultaten samen met de raad naar buiten wil brengen. De

communicatieboodschap daarover wordt door de werkgroep ruimte uitgewerkt en afgestemd met de LRRT.

De werkgroep is inmiddels gestart met de handelingsperspectieven. Dit was ook de insteek van de presentatie tijdens de LRRT vergadering.

Er spelen veel gebiedsontwikkelingen en woningbouwopgaven. Vliegbasis Valkenburg ligt tegen een Natura 2000-gebied aan en wordt als voorbeeld genoemd. Verschillende partijen vinden dat daar ook recreatieontwikkeling bij moet komen. Tegelijkertijd moet voldoende recreatieruimte worden toegevoegd om druk op Natura 2000-gebieden te beperken. Uitdaging daarbij is dat veel grond particulier bezit is. De vraag is hoe recreatie sterker als ruimtelijk belang kan worden aangemerkt.

De sportsector is sterk in het claimen van ruimte. Ook terreinbeheerders en organisaties heroverwegen hun positie. Er speelt veel tegelijk; dat probeert men samen te brengen.

In het document mist HISWA-RECRON het perspectief van ondernemers. De economische structuur van de sector draait uiteindelijk op ondernemers, maar zij komen volgens hen nog onvoldoende terug in de teksten. De “money makers” van de sector moeten zichtbaarder worden meegenomen.

HISWA-RECRON en Destinatie Nederland zijn betrokken bij de werkgroep, evenals ANWB, EZK en NBTC. Er zijn vijftien handelingsperspectieven opgesteld die verder in detail worden uitgewerkt. Tegelijk ontstaat een beeld van hoe dit gezamenlijk opgepakt kan worden.

Er wordt afgesproken dat de aanpassingen uit fase 1 worden teruggekoppeld en de resultaten uit fase 2 volgen na de vergadering van 11 september.

Brede welvaart (VNG)

De redeneerlijn Brede Welvaart in recreatie en toerisme is door VNG opgeleverd. In vervolg op de redeneerlijn is een werkgroep aan de slag over de monitoring ervan. NBTC, VNG, CELTH en de provincies Gelderland en Drenthe voerden recent een gesprek over KPI's, het meten en monitoren van de impact van recreatie en toerisme op brede welvaart. NBTC is trekker van deze werkgroep.

De volgende stap is bepalen hoe brede welvaart in relatie tot recreatie en toerisme daadwerkelijk gemeten en gevolgd kan worden, én hoe de impact ervan aantoonbaar gemaakt kan worden. Voor de zomer volgt een tweede afspraak, zodat bij de LRRT vergadering in september het plan van aanpak (volgens LRRT format) geagendeerd kan worden.

Sommige waarden zijn relatief goed meetbaar (zoals economische waarden), maar er liggen nog veel kansen om maatschappelijke effecten (sociale waarden) inzichtelijk te maken. Daarnaast worden ook ecologische waarden meegenomen.

Bestedingen zijn vaak goed inzichtelijk, maar juist op sociaal vlak en welzijn moet de sector beter kunnen aantonen hoe toerisme en recreatie bijdraagt. Ook als nog niet alles

volledig meetbaar is, is het belangrijk dat de onderliggende lijn en methodiek goed op elkaar afgestemd zijn. Dit helpt ook richting politiek en agendering: bestuurders moeten helder kunnen zien waar de waarde – economisch, maatschappelijk, ecologisch- zit, ook gezien de één op één correlatie nog niet wetenschappelijk meetbaar is. Leden van de LRRT zijn positief over de Redeneerlijn Brede Welvaart van de VNG. Dit is een goede start om op verder door te borduren.

Aanbodontwikkeling en optimalisatie (IPO)

Vitale vakantieparken

Op 23 april is vanuit ministerie van VRO gesproken over vitale vakantieparken. De minister heeft aangegeven hier richting de Kamer op terug te komen. Er wordt momenteel gewerkt aan een werkbezoek, zodat de minister in de praktijk kan zien hoe de situatie op de vakantieparken is. In het regeerakkoord staat ook opgenomen dat hier iets mee moet gebeuren.

Afgesproken wordt dat in de vergadering van de LRRT op 11 september hiervoor ruimte in de agenda wordt opgenomen.

Onderhoud wandel- en fietspaden

Er is onvoldoende geld beschikbaar voor onderhoud van wandel- en fietspaden in natuurgebieden. Er wordt veel naar elkaar gekeken door provincie, natuurorganisaties en andere partijen, maar het systeem loopt vast.

Natuurmonumenten gaf eerder aan dat hierover gesprekken zijn geweest tussen gedeputeerden, terreinbeheerders (TBO's) en ministeries zoals LNVN.

De vraag is hoe dit thema beter vanuit natuur én toerisme & recreatie gezamenlijk aangepakt kan worden. Mogelijk moet er eerst in kaart worden gebracht wat er al gebeurt en waar bestaande initiatieven lopen. Vanuit de LRRT kan hier mogelijk een actie op worden gezet.

6. Activiteiten- en communicatieplan 2026-2027

De voorzitter, tevens voorzitter van het overleg over het communicatieplan geeft een inleiding. Wat is het gezamenlijke verhaal en wat heeft de LRRT bereikt? Het communicatieplan moet een levend document blijven; er zullen altijd nieuwe ideeën bijkomen.

Het bureau gaat een WhatsAppgroep opzetten. Er is momenteel geen goed platform om elkaar snel op de hoogte te houden, bedoeld voor kennisdeling tussen leden, bijvoorbeeld rondom events, overleggen en documenten.

Er is behoefte aan een duidelijke communicatieboodschap voor bestuurders van wat recreatie en toerisme omvat. Aangezien dit voor hen niet altijd even helder overkomt en er overlap tussen beide begrippen is. Zonder definities aan te passen, kun je

communicatief differentiëren of de boodschap toespitsen op de doelgroep – in dit geval gericht op bestuurders.

Hier gaat de communicatie werkgroep naar kijken en koppelt dit terug aan de raad.

HISWA-RECRON sluit ook graag aan bij deze werkgroep.

7. Update door Bureau LRRT

Bureau verzoekt de leden haar stukken tijdig aan te leveren aan het bureau. Drie weken voor de vergadering vergadert de agendacommissie. Twee weken voor de vergadering ontvangen de leden van de LRRT en hun beleidsmedewerkers de stukken. Later toesturen is i.v.m. de voorbereiding niet haalbaar.

Verslag van deze vergadering ontvangen de leden later dan gebruikelijk i.v.m. vakantie van het bureau LRRT.

8. Rondvraag

Voorzitter en vice-voorzitter danken namens de LRRT Marijke Vuik voor haar professionele inzet en betrokkenheid bij de LRRT. Marijke Vuik verlaat KHN en is recent benoemd tot voorzitter van MKB Nederland. Raad en MKB komen elkaar vast nog eens tegen!

9. Sluiting van de vergadering

Dank aan Staatsbosbeheer voor de ontvangst. Na afloop van de vergadering krijgen de leden een presentatie van de organisatie van SBB.

Actielijst Landelijke Raad voor Recreatie en Toerisme

Actie	Verantwoordelijk	Deadline	Status
Vitale vakantieparken op agenda LRRT 11 sep	Bureau		v
Afspraak met LRRT en natuurorganisaties ikv onderhoud wandel- en fietspaden in natuurgebieden	Bureau (mogelijk voor Toerisme Top)		v
Input P2040 opnemen team NBTC	Bureau		v
Communicatieboodschap voor bestuurders mbt recreatie en toerisme aanscherpen	Werkgroep Communicatie		v
WhatsApp groep LRRT starten	Bureau		v

Werkgroep Regeldruk Document updaten, inleiding aanpassen en afstemming binnen IPO en VNG	Werkgroep Regeldruk		v
Brief aan MEZK herzien en na afstemming versturen	Bureau	Eind maart	v
Opstart evaluatie raad en vz/vvz, onderling trekker bepalen	Commissie: IPO, Destinatie Nederland en Natuurmonumenten	Na 11 september	
Redeneerlijn Brede Welvaart na ontvangst via VNG delen met raad	Bureau	Na 5 maart	v
Communicatie afstemmen publicatie brede welvaart redeneerlijn met VNG	Bureau	Na 5 maart	
Werkgroep Monitoring Brede Welvaart opstarten	NBTC	Na 5 maart	v
Destinatie NL brengt lid aan voor werkgroep Bereikbaarheid	Destinatie NL		v
Opstart communicatiegroep	Vz	24 februari	v
Leden mailen met verslag, doc werkgroep Bereikbaarheid, uitvraag input op activiteiten- en communicatieplan	Bureau LRRT	27 februari	v
Communicatieplan LRRT 2026 op agenda plaatsen	Bureau LRRT	13 feb	v
Agendering 2026 LRRT op agenda plaatsen	Bureau LRRT	13 feb	v
Bureau neemt contact op met EZ voor inplannen gesprek MEZ	Bureau LRRT	Dec	v
Bureau neem contact op met mevr. Heemskerk VNG	Bureau LRRT	Dec	v
Notitie Toekomstbestendige Arbeidsmarkt	Gastvrij Nederland	Dec	v